

سامه‌کان

سامه‌کان گه‌لێکی ره‌سه‌نن که له ولاتانی نه‌رویج، سوید، فینلاند و رووسیان ده‌ژین. گه‌لی ره‌سه‌ن مه‌به‌ست له‌و خه‌لکانه‌یه که به ره‌چه‌له‌ک له کۆنه‌وه له ناوچه‌یه‌کدا جی‌گی‌بوون. ئەمه‌ش به‌و مانایه دیت که پیش دروستبوونی سنووری نیوان ولاتان له‌و ناوچه‌یه‌دا نیشته‌جیبوون. سامه‌کان شوینی نیشته‌جیبوونی دیاریکراو، زمان، کولتور و میژووی تایبه‌ت به‌خۆیان هه‌یه.

ژماره‌ی سامه‌کان له‌ دونه‌یادا له‌ نیوان ۶۰۰۰ (شه‌ست هه‌زار) تا ۷۰۰۰ (حه‌فتا هه‌زار) که‌سێک ده‌بیت. له‌و ژماره‌یه‌ نزیکه‌ی ۱۷۰۰ یان له‌ سوید، نزیکه‌ی ۷۵۰ یان له‌ فینلاند و نزیکه‌ی ۲۰۰ یان له‌ رووسیا ده‌ژین. رێژه‌ی زۆرینه‌ی سامه‌کان له‌ ولاتی نه‌رویج ده‌ژین که ژماره‌یان ده‌گاته ۴۰۰۰. زۆرێک له‌وانه له‌ باکووری سالتفیهل (Saltfjell) یان له‌ شاره‌ گه‌وره‌کانی بو‌نموونه وه‌ک ئۆسلۆ ده‌ژین.

پیش‌برکێتی ئاسکی

ره‌نه‌/گه‌وزه‌ن

کێ یه‌که‌م جار ده‌گاته
ئامانجه‌که‌؟

خێراترین ئاسکی ره‌نه‌ له
سه‌عاتیکدا ۶۰ کیلۆمه‌تر
ده‌بیت.

پیش‌برکێتی یه‌که‌می هه‌م له‌سه‌ر
ئاسکی نه‌رویج و هه‌م له‌سه‌ر
ئاسکی ولاتانی باکووریش
ئه‌نجام ده‌دریت.

رۆژی نیشتمانی سامه‌کان

۶ی فێبروه‌ر رۆژی نیشتمانی سامه‌کانه‌. رۆژی نیشتمانی، رۆژی سه‌رجه‌م سامه‌کانی نه‌رویج، سوید، فینلاند و رووسیا‌یه. هۆکاری دیاریکردنی ئەم رۆژه‌ ده‌گه‌رێته‌وه‌ بۆئوه‌ی که یه‌که‌مین کۆبوونه‌وه‌ی نیشتمانی سامه‌کان له‌ ۶ی فێبروه‌ری ۱۹۱۷ له‌ تروندهایم به‌رپۆه‌چوو. له‌و رۆژه‌دا بو‌ یه‌که‌مین جار سامه‌کانی نه‌رویج و سوید کۆبوونه‌وه‌ بۆ کاری هاوبه‌ش سه‌باره‌ت به‌و بابه‌تانه‌ی تایبه‌تن به‌ سامه‌کانه‌وه‌.

سرودێ نیشتمانی سامه‌کان ناوی (Sámi soga lávlla)ه‌ که به‌ مانای گۆرانی گه‌لی سام دیت.

رۆژی نیشتمانی سامه‌کان له‌ نه‌رویج رۆژی ئالای فه‌رمیه‌، وه‌ له‌و رۆژه‌دا به‌ ئالای نه‌رویجی یان ئالای سامیه‌وه‌ پیرۆز ده‌کریت. له‌ گه‌لێک شوینی نه‌رویج ئاهه‌نگ ده‌گێدریت. له‌ شاری ترومسو به‌

دریژای یه ک ههفته ئاهه ننگگیران بهردهوام دهبیت، که تیایدا گه لیک چالاکێ جۆراوجۆری وه ک سازدانی کۆنسیرت و پیشبرکێ ئاسکی رهنه (که گه وزه نێ باکووریشی پێ ده گوتیریت) ئه نجام ده دریت.

ئالای سامی

سامهکانی نهرویج، سوید، فینلاند و پرووسیا خاوهنی یهک ئالای هاوبهشن.

مۆتیف و پیکهاتهکانی ئالاکه له شیعرێ میلی سامیهوه وهرگیراون، هاوکات سامهکانی وه ک کور و کچی خۆر پیشان داوه. بازنه ی ناو ئالاکهش سیمبولیکه بۆ مانگ و خۆر.

پهرلهمانی سامی بریار لهسه ر به کارهینانی ئالای سامی ده دات.

زمانی سامی

زمانی سامی تهنها یه ک زمان نییه، به لکوو گرووپیک زمانه که له یانزه زمانی جیاواز پیکهاتوه. زمانی سامی له گه ل خیزانه زمانهکانی فینلاندی، ئیستیک و ههنگاری خزمایهتی ههیه.

"سامی باکووری" گه ورهترین گرووپه زمانی سامیه. سامهکانی ولاتانی نهرویج و سوید و فینلاند سامی باکووری به کاردهین. "سامی باشووری" له سهردهمی ئیستادا تهواو لاواز بووه چونکه چیدی زۆریک له خیزانهکان له قسه کردنی رۆژانه یاندا به کاری ناهین. دۆخی زمانی "سامی لوله" که میک باشتره چونکه ریزهیه کی زۆر له مندالهکان له مالهوه و له قوتابخانه فیری دهبن.

Bures (که به بوورس گو ده کرتیت) به مانای سلاو دیت.

Lavvo og pulk دوو له وشه سامیهان که له زمانی نهرویجیدا به کار دههینرین.

له رۆژی 7 ی فیبریوه ردا دهئین: **Lihku beivviin!** که به مانای: "ئه م رۆژه پیرۆزبیت" دیت.

پیلای میلی سامی

پیاونیک پۆشاکێ سامی ناسراو به "کوفته" ی له بهردایه. نهو پیاوه باسکیکێ رهنه/گهوزهنی باکووریهی به نامرازی لاسو گرتووه. له پشتسهوه "لافو" یهک دهبینین.

ئافرهتیک پۆشاکێ سامی ناسراو به "پیسک" ی له بهردایه. ژنه که ماتۆری سه ر به فر لیده خوریت.

هه موو وینهکان له "Shutterstock" هوه وهرگیراون